

Philos.
95

CONCLUSIONES
EXTOTA

PHILOSOPHIA
PERIPATETICA

QVAS

IN CATHOLICA ET
ELECTORALI VNIVERSI-
TATE INGOLSTADIENSI

DISPVATIONI PVBLICAE
PROPOSVERVNT

DVO

SOCIETATIS JESV RELIGIO.
SI, METAPHYSICAE STV-
DIOSI.

ANNO M. DC. XLVI.

Mense Julio.

INGOLSTADII

Typis WILHELMI EDERI.

EX LOGICA.

I.

Logica est Habitus Scientificus, merè practicus. Dividitur in Do- centem & Ventem. Docens est Logica, quatenus præcisè præscri- bit regulas: Vtens verò est, quatenus regulas a Docente Logica tra- ditas usurpat, ac secundùm illas dirigit operationes mentis. Sub- iectum Logicæ sunt operationes nostræ intellectûs. Formalis ratio, quam ea in suo subiecto supponit, est Dirigibilitas istius. Forma, quam ut Habitus practicus intendit introducere in suum subiectû, est Rectitudo operationum intellectûs, realiter ab his indistincta.

Objectum Attributionis Logicæ est Demonstratio.

II. Signum est quod facit nos devenire in cognitionem objecti, vel formaliter per se ipsû, vel mediâ sui cognitione. Dividitur I. in Formale est Instrumentale. Formale est, quod per se ipsum facit nos devenire in cognitionem objecti. Instrumentale si- gnum est, quod mediâ sui cognitione ducit nos in cognitionem objecti. Dividitur II. in Naturale, & ad placitum. Illud est quod ex natura sua independentè a libe- ra voluntate aliquid significat. Hoc est, quod ex libera voluntate instituentis tan- tum, aliquid significat. Signum Naturale constituitur in actu I. per connexionem naturalem cum significato. Signi ad placitum virtus significandi, est denominatio extrinseca ab actu voluntatis imponentium, & recipientium illud moraliter perduran- te. Voces & Scriptura sunt signa Instrumentalia ad placitum, primariò quidem ipsa- rum rerum, secundariò autem conceptuum.

III. Enunciatio seu iudicium, est Oratio Affirmativa vel Negativa alicujus de ali- quo. Non est composita, sed una simplex qualitas, uti & apprehensio Composita. Ob- iectum Affirmationis vel Negationis est identitas prædicati cum subiecto. Veritas & Falsitas sunt proprietates Iudicij. Hæc est Dissimilitudo, illa Conformitas actûs cum suo objecto. Constitit utraque in denominatione partim intrinseca, partim extrinseca ab objecto, quod representat. Veritas propriè accepta non competit nisi actibus Iudica- tivis. Propositio semel vera nequit transire in falsam.

IV. Discursus, est Oratio, in qua uni objecto assentimur propter aliud tanquã prop- ter motuum. Dividitur in Virtuales & Formales. Virtualis, est unus simplex actus, quò assentimur uni objecto propter aliud. Formalis, est Progressio intellectûs ex uno actu ad alium realiter distinctum, quò assentimur objecto posterioris, propter objectû prioris. Hic Discursus debet constare tribus propositionibus saltem virtualiter distin- ctis. Per actum Conclusionis attingitur etiam objectum Præmissarum. Dari iudiciû de bonitate Consequentia est probabile. Præmissæ ritè penetratæ necessitant intel- lectum ad specjè & exercitum Conclusionis. Si præmissarû una fuerit probabilis Con- clusio quoq; probabilis tantum erit. omnis Discursus vel argumētatio est Syllogismus.

V. Demonstratio, est Syllogismus constans Præmissis certis & evidentibus. Certi- tudo, alia est Subjectiva, alia Objectiva. Illa, est firma adhæsio intellectûs ad objectû sine

sine formidine oppositi. Hæc, consistit in necessitate veritatis propositionum, quas denominat. Evidentia ad Demonstrationem requisita differt a Certitudine, per Cla- ritatem, qua ita exprimit objectum intellectui ut omnem illi eximat occasionem du- bitandi. Demonstratio non differt a Scientia.

EX PHYSICA.

VI. Physica est Scientia a potiori Speculativa, secundum quid tamen etiam Practi- ca. Objectum Physicæ in Communi, est Corpus substantiale completum generatim acceptum. Principia huius in Facto esse intrinseca sunt duo, Materia sc. & Forma. Res in fieri prout dicunt Generatione a Mutatione præcisam duo habent principia intrin- seca, Subiectum, & Terminum productum; & hæc quidem substantia, si Generatio sit substantialis. Principia Generationis Composita sunt subiectum & privatio Formæ cum subiecto.

VII. Res in fieri, prout dicunt Mutationem a Generatione præcisam, tria habent intrinseca principia, Materiam, Formam, & Privationem. si res in fieri accipiuntur pro Generatione Transmutativa, tum quatuor habent principia intrinseca, Materiam, For- mam, Privationem, & Actionem generativam. Privatio, datur in dependenter ab in- tellectu. Principia Mutationem & dùm est, & dùm non est. Dicit in conceptu suo es- sentiali, intrinsece, capacitatem subiecti.

VIII. Datur materia prima, creata a Deo. Probabile est hanc non dependere a po- steriori a Forma. Potentia receptiva Formarum realiter ab hac est indistincta. Habet appetitum ad omnes formas substantiales etiam Corruptas, indeterminatè tamen & sub disjunctione: & quidem Desiderij, si nudæ. Complacentiæ verò si iisdem prædita sit. Ad formas accidentales disponentes ad substantialem, exigentiam; ad eas que non disponunt, merè habet non repugnantia. Emanat effectivè passiones sibi debitas.

IX. Natura, in sensu latiori accepta, est Principium creatum substantiale motûs & quietis immanentis. Strictissime accepta est Principium substantiale, primum & radia- cale motûs & quietis Toti illi competentis quod constituit. Materia & Forma sunt na- tura propriè dicta; uti etiam privatio substantialis & Subsistentia.

X. Causa, est Principium influens in fluxu ex se formaliter defectibili, & per se. Actus I. Causæ præter virtutem causandi; involvit etiam condiciones & dispositiones ad causandum requisitas, Decretum Dei ad concurrendum, Comprincipia creata, a- liasque circumstantias ad ponendum effectum requisitas. Causalitas neque possibilis quidem ingreditur actum primum causæ.

XI. Virtus Causandi; est entitas pro priori naturæ existens, eademque apta de- terminatè atque immediatè transcendentè respici a productione terminè; quam productionem, ut productio est; invicem transcendentè respicit. Prius natum est quod esse vel concipi potest absque eo, quod sit vel concipiatur alterum, cum quo connectitur tanquam aliquid conducens ad existentiam illius. Dicit formaliter in conceptu suo Causalitatem existentem, quæ tamen non est naturâ prior effectû.

XII. Materia & Forma, ut constituunt Compositum non sunt veræ causæ, sed par- tes tantum; Causa Formalis, seu, quod idem est, Forma compositi substantialis est illa, quæ perficit subiectum suum ratione totius per se, & primariò intenti, vel tanquã minimum Complementum, vel tanquam Ratio formalis constitutiva totius, vel tri-

buendo tota plura & nobiliora prædicata. Unde Causa, seu pars Materialis in composito est illa, quæ dictis modis ab altera comparte perficitur ratione Totius. Id, per quod Materia & Forma actu constituunt compositum, est Unio, entitas ab extremis suis, actione educiva formæ, approximatione partium & dispositionibus realiter distincta eademque modalis, probabiliter ab utroque extremo sustentata.

XIII. Materia, ut sustentans Formam & Unionem, & Forma ut sustentans Unionem, est Causa proprie dicta; sed materialis. Essentia huius in eo consistit, quod formaliter immutetur a suo influxu respiciente illam secundum formalem rationem dependentiæ a subiecto, quam is dicit. Forma, ut expulsiua formarum e subiecto in quod recens introducit, est Causa saltem Moralis. Impossibilitas unius formæ cum alia in eodem subiecto informationis oritur ex ipsa illius natura, ratione inexistentiæ vel informativæ, vel sustentativæ. Causalitas expulsiua formæ ut informantis, est non esse actionis conservatiuæ unionis formæ cum subiecto.

XIV. Causa Efficiens est illa, b uæ causat effectum per influxum, respicientem illam præcisè secundum rationem productionis seu dependentiæ ab alio, abstrahendo ab omni formali mutatione sui. Dividitur in Primam, & Secundam: Prima est, a qua omnes dependent effectus, cum ipsa a nulla alia dependeat. Insuper hæc immediatè in operationes omnium Causarum secundarum, Determinatur ad speciem a Causis Secundis contra ad individuum effectus ipsa has determinat; & Causas quidem liberas antecedenter ad determinationem ad speciem, non item Necessarias.

XV. Causa secunda est a qua dependet aliquis effectus, sic ut ipsa quoque pendeat ab alia Causa. Substantia habet vim producendi aliam substantiam; non item Accidens, quod nec Instrumentaliter ad illius productionem concurrat. Causa Instrumentalis est, quæ non habet naturalem proportionem ad producendum effectum, sed ad hunc indiget elevari ab altiore Causa.

XVI. Finis est Causa tantum Moralis. Rationem Causandi Finis constituit sola ipsius bonitas, Honestas & Delectabilis; non item, Utilis. Cognitio bonitatis est tantum conditio applicans Cognoscentem ad operandum propter Finem. Finis Cuius habet propriam rationem Finis, etsi minus principalem, quam Finis Cui. Effectus Finis, sunt actus circa Media & Finem saltè ut obtinendū per hæc versantes; ipsa etiam Media, Finisque productus. Causalitas illius est actio Efficientis, ut dependens a Fine. Exemplar ne ipsum quidem est causa Physica. Consistit in conceptu objectivo; non item, in Formali.

XVII. Generatio substantialis, est productio substantiæ dependens a subiecto seu Causa materiali. Terminus Formalis Generationis, & cuiusvis alterius actionis, est ille, cui primariè & per se, convenit non ut subiecto, sed ut termino denominationis viæ, cuius terminus inquiritur. Conversio, est Transitus unius rei in aliam. Conversionem denominat Terminum a quo præcisè iunctum, si sit Totalis, concretum verò tantum mediè & secundariè. De Formali Conversione idem sentiendum. Terminus a quo Conversionis, debet desinere quoad entitatem suam, Terminus verò ad quem huius non produci, sed poni tantum sub entitate utriusque communi. Id per quod ponitur sub entitate communi est Unio vel Informativa, vel Causalitatis, seu actio Conservativa entitatis communis a Terminò ad quem procedens.

XVIII. Alteratio, est Motus ad qualitatem sensibilem, corruptivam, disponentem ad Gene-

Generationem. Dispositiones ad introductionem Formæ substantialis in materia sunt Quantitas & Qualitates. Illa disponit extendendo materiam & fovendo tanquam subiectum qualitates dispositivas. Hæc disponunt materiam, determinando Deum ad introductionem formæ in hanc vel expellendo e subiecto qualitates contrariarum existentium. ad conservandam formam in subiecto nullæ dantur qualitates dispositivæ.

XIX. Intensio fit per additionem gradus ad gradum. Potest, & de facto etiam fieri censenda est in plerisque qualitatibus per gradus merè homogeneos. probabile tamen est, quasdam qualitates intendi per gradus dissimiles, & inæquales, similibus & æqualibus permixtos; non tamen subordinatos.

XX. Resistentia qualitatum est repugnantia per quam una impedit aliam ab agendo. Dividitur in Remotam & Immediatam. Remota, est actio, qua passum debilitat vires qualitatis contrariæ, quo minus ipsi nocere possit. Immediata, est repugnantia, quæ qualitas citra actionem se ipsa retardat a actionem qualitatis contrariæ. Hæc est duplex; alia Activa, Formalis alia. Illa est, qua una qualitas impedit alteram eidem passo una secum admotam, quò minus in hoc agat. præstat hoc utraque per exigentiam, qua quælibet petit a Deo, ut secum concurrat, non item cum altera. Hæc, seu Formalis est, qua qualitas unita subiecto impedit aliam, quò minus illa in hoc agat. Consistit autem hæc in informatione formæ impossibilis cum ea quæ producenda est & exigentia eiusdem ad sui conservationem ac non-productionem formæ impossibilis. Qualitas excedens alteram in activitate, excedit eandem etiam in resistentia formali. Datur & actio inter qualitates contrarias.

XXI. Nulla qualitas potest intendere se ipsam, nec subiectum simile quoad intensiorem. Nullum agens naturale secundum se totum potest agere in distans absque actione in medium; pars tamen illius potest agere, sic ut nihil agat in medium. Potest, per absolutam Dei potentiam, Agens naturale agere in distans absque eo quòd agat in medium. Possibilis est creatura cui sic connaturale agere in distans. Sphæra activitatis agentium Naturalium provenit a natura ipsorum finitam ac limitatam agendi vim sortita.

XXII. Tametsi non implicet Corpus simplex, idque etiam vivens vitam tam Sensitivam quam Vegetativam; vel non Vivens, Corruptibile, vel non-corruptibile, Cælum tamen de facto tale non est, sed constat ex Forma & Materia & quidem sublunari. Est ab intrinseco incorruptibile. Cum liquiditate Cælestium omnes novæ observationes & hypotheses ritè consistunt; non item, cum soliditate, quam tamen probabilis est dari, saltè in Firmamento. Cæli tantum dispositive influunt in Generationem rerum sublunarium. Moventur ab Angelis; quamvis non sit improbable, moveri eosdem ab intrinseco. Elementa non sunt actu in mixtis.

XXIII. Anima, est actus constitutivus compositi substantialis potentis elicere operationes vitales. Probabilis est, non omnes animas eiusdem speciei, esse quoad substantiam similes, & quoad perfectionem æquales inter se, ratione prædicati cuiusdam substantialis, mediæ inter specificum & individuale. Possunt duæ animæ totales specie distinctæ æquales esse in perfectione. Nullæ dantur in viventibus Formæ substantiales Partiales, Formæ substantiali Totali subordinatæ.

XXIV. Vita in actu II. est operatio per se & ex essentia sua immanens, vel in eodem indivisibili principio, vel in comparte ipsius, cum qua totum substantiale constituit, si-

quidem principium habeat. Vita in actu, est principium movendi se ipsum ad operationem hinc descriptam. Anima immediate effectivè insit in operationes vitales. Omnes partes animæ materialis divisibilis, insitunt in quamlibet operationem vitalem. Actus vitales, non tantum spirituales, sed etiam materiales recipiuntur & sustentantur ab anima rationali. Potentiæ, non distinguuntur realiter ab anima. Nulla animarum successio fit in foris.

XXV. In nullo Sensuum externorum, præterquam in Visu, dantur species. possunt ea videri ut quod, si aptè terminentur. Nullus Sensus cognoscit formaliter Vbi-cationem, sed arguitivè tantum. Supernaturaliter potest Sensus externus cognoscere objectum absens, aut omnino non existens. Sensus internus operatur in medulla cerebri. Objectum illius adæquatam, sunt objecta Sensuum externorum omnium, externæ Sensationes, & internæ. Sensus internus non cognoscit negationes, nec amicitiam vel inimicitiam, nec proportionem mediorum cum Fine. Appetitus Sensitivus in perfectis animalibus in cerebro, in imperfectis quibusdam, operatur in toto corpore.

XXVI. Intellectus humanus operatur tantum in loco cerebri. Objectum illius, est omne Ens ac non-ens, etiam ens Rationis. Actus Intellectus (idem de quolibet alio actu vitali intentionali iudicium esto) est modus, seu qualitas, non identicè tantum, sed formaliter dicens, actionem sui productivam. Actus Memoria non tantum debet esse de re cognita, sed etiam de cognitione eiusdem præterita, ut tali. Ad I. cuiusque objecti, intellectionem (par proportionem sensationis internæ est ratio) probabiliter nullæ dantur species spirituales, dantur hæc tamen ad actus primò posteriores. Anima, unà cum objecto materiali producit species spirituales, dependenter a cognitione illius præhabita. Intellectio, non sui tantum, sed probabiliter etiam objecti sui specie producitur saltem partialiter, & in absentia illius species, in representando, sunt divisibiles tam extensive quam intensivè tam materiales quam spirituales. Potest Intellectus cognoscere simul plura ut plura. Datur Intellectui reflexa in se ipsa, saltem confusè.

XXVII. Voluntas est in operando dependens ab intellectione, ceu conditione ac lumine illustrante ipsius cecitatem. Objectum ipsius formale est omne Bonum, & Malum huic oppositum, non potest amare malum, ut malum. Actus voluntatis elicitii alij sunt Concupiscibiles, alij Irascibiles, illi versantur circa bonum absolute sumum, & malum huic oppositum, isti versantur circa bonum arduum seu consecutum difficile, & circa malum cuius propulsio fit operosa.

EX METAPHYSICA.

XXIX. Metaphysica est Scientia merè Speculativa & vera Sapientia. Subjectum illius, est Ens præcisum a Materiali & Spirituali, atque etiam ad Spirituale contractum. Objectum Attributionis eiusdem, est Deus. Ens est id quod non repugnat existere. Dividitur I. in Materiale & Spirituale. Materiale est, quod radicaliter vel formaliter est impenetrabile, cum alio eiusdem rationis, aut a tali ex se intrinsecè, mediàtè, vel immediatè dependet Spirituale est, quod nec cum alio eiusdem rationis per se radicaliter aut formaliter impenetrabile est, neque a tali ex se intrinsecè, mediàtè vel immediatè dependet. Dividitur II. in Modale & Reale. Modale est entitas per essentiam suam unita. Ens Reale vel absolutum, est entitas non per essentiam suam unita.

XXX. Ens in potentia ante productionem suam, nullum habet esse actuale. Possibile.

ibilitas rei cuiusque, saltem creatæ, est denominatio partim intrinseca, partim extrinseca. Intrinseca, quatenus prædicata illius, si existerent, non repugnarent inter se. Extrinseca, quatenus Deus illam potest producere. Existentiæ, est ab essentia realiter indistincta, distingui tamen ab hac potest ratione, quatenus sc. ab intellectu præscindi potest non quidem ex parte objecti, sed ex parte actus tantum. Præcisio obiectiva, in creatis quidem rebus, implicat. Quod de Existentiæ, ab Essentia distinctione dictum, idem est sentiendum de distinctione omnium graduum Metaph. inter se. Fundamentum distinctionis realis est, vel separabilitas, vel oppositio Relativa. Distinctio Realis alia est absoluta, alia Relativa, posterior hæc requirit existentiam distinctorū; non item prior illa, quæ absolvitur per ipsam rei cuiusq; entitatem propriam.

XXX. Atributa Entis sunt Vnū, Verum, Bonū, realiter ab ipso indistincta, non itè ratione, quatenus sc. apta sunt terminare diversos actus intellectus. Vnum dicit essentialiter indivisionem Entis in se, & a se, quæ nihil est negativum, nisi secundum modum explicandi. Compositum accidentale non minus est propriè Vnum per se, quā substantiale. Verum Transcendentale, est Aptitudo Entis ad terminandam cognitionem veram. Bonum Transcendentale, est Dignitas amoris in quolibet Ente reperta.

XXXI. Primum inter Prædicamenta locum obtinet substantia. Est hæc, Ens non intentum primariò propter aliud adæquatè ab ipso distinctum. Contra Accidens, est Ens primariò intentum propter aliud adæquatè a se distinctum in se perficiendum, & Ad eo Entis Ens Subsistentia distinguitur realiter a natura humana & probabiliter etiam Angelica, non tamen Divina. Subsistentiæ aliarum naturarum, animatarum & inanimatarum, distinguuntur ab his & ipsæ realiter Effectus formalis Subsistentiæ, est ultimo complere naturam per modum termini, seu esse proprium substantiæ fulcrum & sustentaculum. Subsistentiam esse modum & non rem, suadet Auctoritas. Esti probabile sic dari Partiales Subsistentias in composito, non est tamen minus probabile, dari tantum unam Totalem, quæ terminet omnes partes illius.

XXXII. Quantitas est Ens per se impenetrabile cum alio eiusdem rationis cum ipso & cum quacunque alia entitate, similem impenetrabilitatem habente cum alia eiusdem rationis cum ista. Impenetrabilitas Quantitatis est quid positivum, consistens in exigentia & positivo iure occupandi locū aliquem cum exclusione alterius. Est accidens absolutum realiter a subiecto suo distinctum. Penetratio Corporum potest fieri supernaturaliter. Sententia componens Continuum ex meris indivisibilibus finitis, virtualiter tamen extensis & adeo divisibile spatium occupantibus, per præsentiam Definitivam videm indivisibilem est una omnium ad Continui difficultates expediendas aptissima secundum quā sententiam dici potest, extrema Continui uniri inter se per unionem indivisibilem, realiter ab his distinctam.

XXXIII. Qualitas sic commode videtur definiti. Est Accidens, quod secundum rationem superiorem Prædicamenti, tantum sequitur actualitatem perfectam Divisio Qualitatis assignari potest hæc. In I. specie constituentur qualitates ordinatæ ad operandum supponentes potentiam. In II. specie ponantur qualitates primò ordinatæ ad operandum, non supponentes potentiam. In III. specie constituentur qualitates non per se primò ordinatæ ad operandum.

XXXIV. Relatio prædicamentalis est ea, quæ non est adæquatè identificata Subiecto, atque ideo sæpe potest separari a Fundamento & Termino. Consistit in Fundamento

mento, Termino, & ratione fundandi ut coëxistentibus, simul sumtis. Regula ex qua colligatur Terminum esse partem Relationis, est hæc: Illud est Pars Relationis (& alterius item cuiuslibet denominationis aut Totius) quò demò, ceteris licet omnibus manentibus, non manet tamen Relatio, Denominatio, vel Fouum in Relatione, vel quolibet alio Concreto illud importatur in Recto, quod immediate per Copulam propositionis nectitur cum subiecto, in Obliquo verò quod mediate tantum.

XXXV. Respectus Transcendentalis est ille, quanta est de essentia subiecti ut huic adæquatè identificetur, neque hoc sine illo esse aut intelligi perfecte possit. Competit hic respectus Materiæ ad Formas, & vicissim Formis ad Materiam: Potentiæ ad Actus: Actibus ad objecta, Causis ad effectus, Effectibus ad illas causas quibus implicantibus & ipsi implicarent, Modis item ad sua Modificata. Tamen si possibilitas Causæ creatæ probabiliter habeat connexionem cum possibilitate effectus, probabilius tamen est Causam Increatam hanc non habere. Respectus Transc. fertur ad Terminos suos in particulari, quos nihil necesse est, esse quid possibile.

XXXVI. Actio & Passio realiter inter se sunt indistinctæ, & adeò una Modalis entitas, distinguuntur realiter a principio suo. Creatura, quæ non posset nisi a solo Deo, & creativè procedere, deberet tamen habere actionem a se realiter distinctam. Creatio est productio rei ex nihilo. nec adæquatè nec inadæquatè identificata cum principio vel termino. Motus dicit in conceptu suo adæquatè, negationem, actionem productivam, & unionem formæ cum subiecto quod mutat.

XXXVII. Vbicatio est forma principaliter Constituens subiectum suum in spatio. Entitates realiter distinctæ inter se tam unitæ constituuntur in spatio per ubicationes realiter distinctas. Spacium, sunt ipsæ ubicationes possibiles magis magisque in infinitum distantes ab alijs Vbicationibus. Implicat spatium indivisibile. Locus præter superficiem Corporis ambientis, dicit ordinem ad certas partes fixas aut spatium. Figura præter Vbicationes partium, dicit insuper negationem earum quæ redundant. Extensio localis est indistincta ab Vbi Circumscriptivo. Situs ipse quoque dicit Vbicationes partium & præter has, certam illarum distantiam inter se, cum ordine ad certas partes seu plagas Mundi:

XXIIX. Duratio distinguitur realiter à re durante, non itè ab actione cuiusq; rei primò vel secundò - productiva, atque adeò omnis actio est essentialiter finis ac successiva. Tempus, est mensura durationum atque actionum nostrarum, quas metimur per illam, quatenus habet partes priores ac posteriores sibi continenter succedentes. Componitur ex meris instantibus. Dividitur Tempus in Reale & Imaginarium. Illud est, quod modò hic descriptum. Hoc, est possibilitas Durationum aliam atque aliam relationem distantie inter se fundantium. Habere, est denominatio partium intrinsecarum, partium extrinsecarum, intrinsecarum, quatenus dicit ubicationem intrinsecam Habentis, extrinsecarum, quatenus dicit Vbicationem habiti.

Cum Facultate Superiorum.

